

hogy kényszeregyességet kötött külföldi bíróság előtt a hitelezőivel.

A Kuria P. VII. 1350—1927. számú határozatával igenlően oldotta meg a kérdést. A hivatkozott döntés nem szól a külföldön bárhol létrejött kényszeregyességre elvi általánosságban, hanem csak Ausztriához való viszonyunkban ad határozott állásfoglalást, amikor kimondja, hogy Ausztria és Magyarország közt a kényszeregyezés joghatálya tekintetében viszonyosság áll fenn, s nincs oly jogszabály, amely a kényszeregyesség joghatályát csak olyan országbeli hitelezőkre vonatná, amelynek területén a kényszeregyesség létrejött. Az egyébként helyes és a nemzetközi érintkezés bensőségének is jelentős szolgálatot tevő határozat második indoka azonban célját tévesztett. Tényleg nincs oly jogszabály, amely az eljáró bíróság országabeli hitelezőre vonatná a kényszeregyesség hatályát, sőt nálunk is és egyebütt is, ahol az intézmény ismert, pozitív ellenkező szabály áll fenn. Ez a pozitív szabály azonban csak annyit jelent, hogy az eljáró bíróság országában a külföldi hitelező is kénytelen túrni a kényszeregyességre való hivatkozást.

Ettől teljesen független kérdés, hogy külföldi bíróság mennyiben tartozik figyelembe venni egy idegen bíróság jurisdikciója körében létrejött kényszeregyességet. A moratóriumrendelet idején a magyar bíróság előtt a külföldi hitelezőnek is ellen volt vehető a moratóriumi rendelet. De ha a külföldi hitelező adósának a külföldi országában levő vagyonából akart kielégítést keresni és a külföldön perelte, a külföldi bíróság számára önálló jogkérdés volt, hogy elismerje saját területére a moratóriumi rendeletet, mert azzal, hogy a magyar bíróság az esetleges magyar területen fogantatosítandó eljárásba a külföldi hitelezőre is kiterjeszti a moratórium felfüggesztő erejét, a kérdés elöntve nincs.

A kérdés lényege nem a belföldi jogszabály, hanem a külföldi bíróság jurisdikciójának elismerése, vagyis a nemzetközi jogi tételek fekszik a hangsúly, mint ahogy a Kuria határozata is elsősorban a viszonyosságra és implicité az ebben rejlő nemzetközi jogtételre utal.

B. S.

„Administrateur délégué“ jogi minősége. A ciminfláció egyik virága volt az „administrateur délégué“ bevonulása a részvénytársasági ügyvitel életébe. Az administrateur délégué a kentaurok fajtájába tartozik; átmenet az igazgatósági tag és az alkalmazott tisztviselő között. Érthető, hogy e vegyes jelleg zavarokat okozott és senki sem volt tisztában az administrateur délégué jogállásával, de még azzal sem, hogy minő jogszabályok érvényesek erre a kéllaki jelenségre.

Most a Kuria P. II. 3531—926. számú határozata határozott állásfoglalásával tisztázta a zavaros kérdést. A döntés szerint nem alkalmazotti, hanem megbízási viszony forog fenn a társaság és az „a. d.“ között, aminek folyománya, hogy mint megbízott teljesített munkájáért díjazást követelhet, de felmondási időre igénye nincs. Nem szól a Kuria, nyilván az eset nem vetette föl a kérdést, hogy a határozott időre szóló meg-

bizás idő előtti megvonása, amihez a megbízónak bármikor kétségtelen joga van, minő anyagi következkésekkel jár. A felmondási igény megtagadása nem jelenti a megbízásra érvényes jogtételeken alapuló, a két év előtti visszavonás esetére szóló kártérítési igény megtagadását.

A Kuria döntése a tényleges gazdasági helyzetnek is megfelel, de a jogszabályok helyes alkalmazásának is. A kentaur-probléma megoldása nyert. B. S.

Döntések a kezesség köréből. I. Az alapügyletre, amelyhez a kezesség csatlakozott, a tőzsde áruüzleti szokásai irányadók. A kezes a szokások 70. és 85. szakaszára való hivatkozással védelemként előterjesztette, hogy a kereset ellene napos perindítási határidőre vonatkozóan abból az indokból, hogy „az eladó kezesre elleni követelésre ez a szabály ki nem terjed”. — a kártérítési kifogással kapcsolatban pedig azért, mert „a kezesség terjedelme ugyanis a főkötelezettség mindenkori terjedelme szerinű igazodik abban az esetben is, ha a főkötelezettség a főadós késedelme következtében módosul”. Mindkét irányban helyes a döntés. Az eset azonban érdekes példáját nyújtja az ellentétes szempontok érvényrejutásának. A második indok lényegileg a kezesség járulékos jellegének egyszerű következése. Amíg tehát a döntés ezen része a közzismert tankönyvi tétellel bőségesen motiválható, a perindítási határidőre vonatkozó döntés a járulékoság elveivel szakít és a kezes kötelezettségét kivonja azon szabály alól, amely kétségtelenül érvényes a főadóra. A kezesi kötelezettségnek ez a jogszabályi önállósulása ritkább jelenség, és ime a döntés, amelyben ez az önállósulás benne rejlik, tudatosan nem is mutat ki, a kezesi kötelezettség járulékoságának ereje megtörik. Bizonyos vonatkozásokban a kezes kötelezettsége külön szabályok alatt áll és a főadóra fennálló jogszabályok a kezesre ki nem hatnak. Ilyen eset pl. a csődtörvény 14. §-a, amelynek értelmében a csődnyitással azon tartozások is lejárnak, amelyek csődnyitás hiányában csak későbbi időpontban járnának le. A kezeshez való viszony szempontjából a tartozás nem válik esedékessé, noha a főadóra a csődnyitás folytán az esedékesség beáll. Ugyanezen állásponton van e kérdésben Staudinger kommentárja. (Recht der Schuldverhältnisse II. rész, 1494. lap.)

II. Hogy a kezesi kötelezettség bizonyos esetekben a kezesre önállóan vizsgálendő, arra egy másik példát mutat a Kuria ugyanezen tanácsának 1452/1927. sz. döntése, amely az önálló elbírálás szükségét sajnos nem ismerte fel.

Az adott esetben a nem kereskedő kezes kezességet vállalt egy kereskedelmi társaság kötelezettségeért, amely kötelezettség esetén nyolc százaléknál magasabb kamatot volt kikötvé. A Kuria a magasabb kamatot a kezes ellen is megítélte, mert I. rendű alperessel szemben a kölcsönös kereskedelmi ügyletről